

Miljödepartementet
Sverige

Europeiska kommissionen
Generalsekretariatet
Rue de la Loi 200
B-1049 BRYSEL
Belgien

**Svar på Europeiska kommissionens skrivelse om den pågående
tillståndsprocessen för ett kalkstensbrott i Bunge Ducker på Gotland
(ref. UF2015/22341/BRYR Ares (2015) 1449202)**

Inledning

Europeiska kommissionen har i en skrivelse som inkom den 1 april 2015 anfört att kommissionen nyligen har fått ett antal klagomål om den pågående tillståndsprocessen för ett kalkstensbrott i Bunge Ducker på Gotland. Klagomålen omfattar anklagelser om att mark- och miljödomstolen när den beviljade ett tillstånd till verksamheten den 2 juni 2014 har brutit mot EU:s miljölagstiftning som den tolkats av EU-domstolen.

Kommissionen har bett Sverige inkomma med de synpunkter som den svenska regeringen anser nödvändiga inom en månad. Sverige har därefter fått anstånd med att svara.

Kommissionens synpunkter och frågor

Kommissionen har anfört att det planerade stenbrottet har varit föremål för ett informationsutbyte i EU-piloten (ärende 2958/12/ENVI) och att tillståndsprocessen är exceptionellt komplex. Kommissionen har därför bett Sverige dela den oro som uttrycks i bilagan till skrivelsen – rörande 1) utseende av Natura 2000-områden, 2) fastställande av påverkan av kalkstensbrytningsprojektet och 3) underrättelse till regeringen enligt 17 kap. 5 § miljöbalken – med berörda myndigheter som berörs av det pågående tillståndsförfarandet.

Utseende av Natura 2000-områden

Kommissionen har anfört följande. Av den tillgängliga dokumentationen (regeringens brev den 4 maj 2006 och Miljööverdomstolens dom den 9 oktober 2009 i mål M 350-09) verkar följa att de framtida möjligheterna till kalkstensutvinning på Gotland har beaktats när Natura 2000-områden i dessa delar har föreslagits för kommissionen. Det följer av

etablerad rättspraxis från EU-domstolen att endast vetenskapliga kriterier bör användas när gränserna för Natura 2000-områden beslutas och att ekonomiska och sociala krav inte ska beaktas. Om kalkstensutvinning felaktigt har beaktats har detta hindrat kommissionen från att korrekt utföra sin uppgift att skapa ett sammanhängande nät av Natura 2000-områden.

Vidare har kommissionen anfört följande. Länsstyrelsen i Gotlands län har i mars 2015 föreslagit några nya och några utvidgningar av Natura 2000-områden, varav en av utvidgningarna omfattar Bunge Ducker. Nya vetenskapliga rön har samlats rörande området Bunge Ducker under tillståndsförfarandet för stenbrottet. Det finns ett behov av att säkerställa ett sammanhängande Natura 2000-nätverk men det är oklart om Sverige har övervägt att omvärdera behovet av att infoga Bunge Ducker/Ojnare myr i Natura 2000-nätverket.

Fastställande av påverkan av kalkstensbrytningsprojektet

Kommissionen har anfört följande. I artikel 6.3 andra meningen i habitatdirektivet anges att de behöriga nationella myndigheterna ska godkänna planen eller projektet först efter att ha försäkrat sig om att det berörda Natura 2000-området inte kommer att ta skada. EU-domstolen har i sin dom i fallet Waddensee (C-172/02) kommit fram till att ett projekt ska bedömas med avseende på vilka konsekvenser det kan få för målsättningen att bevara området. När det på grundval av objektiva kriterier inte kan uteslutas att projektet kan ha en betydande påverkan på området och om projektet sannolikt kommer att riskera att skada bevarandemålen för området måste det med nödvändighet anses sannolikt ha en betydande påverkan på området. En sådan verksamhet bör följaktligen endast godkännas om de behöriga myndigheterna har gjort klart att det inte kommer att skada området, vilket är fallet när det ur ett vetenskapligt perspektiv inte föreligger några rimliga tvivel om att projektet inte kan ha en skadlig inverkan. I sin dom i fallet Sweetman et al. (C-258/11) fastslog EU-domstolen att ett projekt endast kan godkännas enligt artikel 6.3 andra meningen habitatdirektivet om de behöriga myndigheterna – efter det att samtliga av projektets aspekter som enskilt eller i kombination med andra planer eller projekt kan påverka målsättningen att bevara området har identifierats samtidigt som bästa möjliga vetenskapliga information på området har beaktats – har försäkrat sig om att det inte föreligger några rimliga tvivel om att projektet inte kan ha någon skadlig inverkan. Godkännandekriteriet i artikel 6.3 andra meningen inbegriper försiktighetsprincipen vilket gör det möjligt att på ett effektivt sätt förhindra att skyddade områden skadas genom planer och projekt.

Kommissionen har vidare anfört att det är oklart om alla aspekter av det planerade kalkstensbrottet har bedömts och godkänts på det sätt som den nämnda rättspraxisen kräver. Kommissionen har pekat på att enligt mark- och miljödomstolens dom från den 2 juni 2014 har det planerade

kalkstensbrottet godkänts utan att domstolen har kommenterat de motsatta synpunkterna bl.a. i fråga om brister i konsekvensbedömningarna särskilt för hydrologi och naturrelaterade aspekter, som framförts av flera av parterna i målet som Naturvårdsverket, Havs- och vattenmyndigheten, Länsstyrelsen i Gotlands län och av Svenska Naturskyddsföreningen.

Underrättelse till regeringen enligt 17 kap. 5 § miljöbalken

Kommissionen har slutligen anfört att det är oklart vad den underrättelse om tre kalkstensbrott inklusive det planerade kalkstensbrottet i Bunge Ducker som Naturvårdsverket enligt 17 kap. 5 § miljöbalken har gjort till regeringen, innebär i praktiken och vilka konsekvenser den kan få med tanke på det pågående tillståndsförfarandet i Mark- och miljööverdomstolen.

Svar på kommissionens synpunkter och frågor

Kommissionen har bett Sverige inkomma med de synpunkter som den svenska regeringen anser nödvändiga.

Tidigare EU-pilotärende

Den svenska regeringen har bl.a. den 7 mars och 15 juni 2012 lämnat information till kommissionen och besvarat frågor om planerna på en kalkstenstäkt på fastigheten Bunge Ducker 1:64 i närheten av Natura 2000-områdena Bräntings haid (SE0340139) och Bästeträsk (SE0340120) i Gotlands kommun, inom ramen för EU-piloten (2958/12/ENVI). I en skrivelse den 8 oktober 2013 meddelade kommissionen att EU-pilotärendet stängdes med hänsyn till att målet om kalkstenstakten hade återförvisats till mark- och miljödomstolen. Kommissionen framförde att den avsåg att fortsätta följa tillståndsmålet och önskade fortsatt viktig information om händelser i målet, som t.ex. domar och överklaganden.

Den svenska regeringen har senast den 16 oktober 2014 informerat kommissionen om att mark- och miljödomstolen vid Nacka tingsrätt genom dom den 2 juni 2014 gett Nordkalk tillstånd enligt miljöbalken till täkt m.m. och att domen hade överklagats till Mark- och miljööverdomstolen som meddelat prövningstillstånd.

Förslag till nya Natura 2000-områden och justeringar av befintliga områden

Regeringen gav den 9 januari 2014 i uppdrag till samtliga länsstyrelser att redovisa förslag till nya Natura 2000-områden samt justeringar i redan befintliga Natura 2000-områden. Länsstyrelsen på Gotland redovisade sina förslag den 17 mars 2015 till Naturvårdsverket där bl.a. en utökning av det befintliga Natura 2000-områden Bästeträsk har föreslagits. Förslaget till utökning innebär att den planerade tåkten i Bunge Ducker och det planerade utökade området för tåkten i Stucks ligger inom det föreslagna Natura 2000-området. Naturvårdsverket har efter en egen

bedömning av förslagen redovisat dem vidare till regeringen den 27 mars 2015. Processen att föreslå nya Natura 2000-områden sker enligt de vetenskapliga kriterier som anges i EU:s art- och habitatdirektiv. Ärendet angående förslag till nya Natura 2000-områden samt justeringar i redan befintliga Natura 2000-områden på Gotland (diariernr M2015/1508/Nm) handläggs för närvarande inom Regeringskansliet. Regeringen kan idag inte föregripa sitt kommande ställningstagande i detta ärende.

Kommissionen har i sin skrivelse bett Sverige dela den oro som uttrycks i skrivelsen med berörda myndigheter som berörs av det pågående tillståndsförfarandet. Informationen i ärendet angående förslag till nya Natura 2000-områden samt justeringar i redan befintliga Natura 2000-områden på Gotland (dnr M2015/1508/Nm) finns tillgänglig på regeringens hemsida, [regeringen.se](http://www.regeringen.se), länk:

<http://www.regeringen.se/artiklar/2015/05/forslag-till-omraden-och-kompletteringar-i-natura-2000-natverket/>

Regeringen har även tillgängliggjort kommissionens skrivelse om den pågående tillståndsprocessen för ett kalkstensbrott i Bunge Ducker på Gotland (dnr M2015/1690/R) på regeringens hemsida så att alla som vill kan ta del av den. Dessutom har skrivelsen lämnats ut som en offentlig handling till de som begärt att få ta del av den.

Den pågående domstolsprövningen och vilandeförklaringen

Som kommissionen har noterat har mark- och miljödomstolens dom, av den 2 juni 2014 i det mål som rör Nordkalk AB:s ansökan om tillstånd till bergtäkt m.m. på fastigheten Bunge Ducker 1:64 på Gotland, överklagats till Mark- och miljööverdomstolen där målet ännu inte avgjorts.

Sedan Naturvårdsverket den 27 mars 2015 lämnat in förslag till regeringen om att bl.a. det område som Nordkalk AB ansökt om att få bedriva den aktuella verksamheten på ska utpekas som s.k. Natura 2000-område har flera parter hos Mark- och miljööverdomstolen begärt att målet där ska vilandeförklaras i avvaktan på regeringens ställningstagande i frågan. Mark- och miljööverdomstolen har den 10 april 2015 beslutat att vilandeförklara det pågående målet i avvaktan på regeringens beslut i frågan, dock längst till och med den 31 augusti 2015. Mark- och miljööverdomstolen har som skäl för beslutet om vilandeförklaring angett att regeringens beslut i frågan om det aktuella området ska ingå i ett Natura 2000-område har sådan betydelse för prövningen av målet att det är av synnerlig vikt att den frågan avgörs före huvudförhandling och dom i målet.

Den svenska regeringen är enligt grundlagen förhindrad att i sak kommentera pågående domstolsprövningar.

Underrättelse enligt 17 kap. 5 § miljöbalken

Vissa verksamheter kan enligt 17 kap. miljöbalken tillåtlighetsprövas av regeringen. De verksamheter som kan bli aktuella för en regeringsprövning är sådana verksamheter som generellt sett har en betydande miljöpåverkan samtidigt som de påverkar viktiga samhällsintressen. För ett mindre antal verksamheter, bl.a. kärnteknisk verksamhet, är enligt 17 kap. 1 § regeringens tillåtlighetsprövning obligatorisk. Därutöver har regeringen i enlighet med 17 kap. 3 § möjlighet att under vissa förutsättningar förbehålla sig att pröva tillåtligheten av en specifik verksamhet. En myndighet som inom sitt verksamhetsområde får kännedom om en verksamhet som uppfyller kraven i 3 § ska enligt 17 kap. 5 § underrätta regeringen om verksamheten. Även enskilda har möjlighet att underrätta regeringen.

Naturvårdsverket samt två botaniska föreningar har under senhösten 2014, i enlighet med 17 kap. 5 § miljöbalken, underrättat regeringen om att tillståndsprövningar enligt miljöbalken pågår av tre kalktäkter på norra Gotland; Bunge Ducker, Bunge Stucks och Klinthagen. Samtliga tre kalktäkter bedrivs eller avses bedrivs utanför Natura 2000-områden. Naturvårdsverket har bedömt att de var för sig kan antas mer än obetydligt skada naturvärdena inom dessa områden och att förutsättningar därför föreligger för regeringen att förbehålla sig tillåtlighetsprövningen av verksamheterna enligt 17 kap. miljöbalken.

Naturvårdsverket och Länsstyrelsen i Gotlands län har tidigare underrättat regeringen om verksamheten vid Bunge Ducker. Regeringen beslutade 2007 att inte förbehålla sig tillåtlighetsprövningen av verksamheten. Naturvårdsverket har inte tidigare underrättat regeringen om verksamheterna vid Bunge Stucks och Klinthagen.

De underrättelser som inkom under senhösten 2014 handläggs för närvarande i Regeringskansliet. Det går därför inte för närvarande att svara på vilka konsekvenser underrättelserna kan komma att få.

Den svenska regeringen står givetvis till förfogande med ytterligare upplysningar i detta ärende om kommissionen så önskar.

Med vänlig hälsning,

Egon Abresparr
Rättschef